

Prezime i ime (tiskanim slovima): _____ JMBAG: _____

Izjavljujem da tijekom ispita neću od drugoga primiti niti drugome pružiti pomoć, te da se neću koristiti nedopuštenim sredstvima. Ove su radnje teška povreda Kodeksa ponašanja te mogu uzrokovati i trajno isključenje s Fakulteta. Izjavljujem da mi zdravstveno stanje dozvoljava pisanje ovog ispita. Potpis: _____.

Dozvoljeno je koristiti isključivo službene šalabahtere (popis naredaba FRISC-a i ARM-a). Programe treba pisati uredno i komentirati pojedine cjeline programa. Rješenja teorijskih zadatka treba napisati na ovaj papir. Završni ispit traje 135 minuta i nosi 40 bodova.

1.a (1,5 bod) 4-bitna ALU oduzima binarne brojeve 0101-1000. Rezultat oduzimanja je _____. Napišite stanja zastavica poslije oduzimanja: Prijenos=____, Posudba=____, Preljev=____, Ništica=____, Predznak=____. Mora se vidjeti postupak.

1.b (1 bod) 3-bitni podatak 101_2 u formatu NBC predstavlja broj _____, a u formatu 2'k predstavlja broj _____. 4-bitni podatak 0111_2 u formatu NBC predstavlja broj _____, a u formatu 2'k predstavlja broj _____. Mora se vidjeti postupak.

1.c (1,5 boda) Osim priključaka za spajanje na procesor FRISC, sklop FRISC-CT ima ulazni priključak _____ te izlazni priključak _____. Kada se na ulaznom priključku pojavi impuls, onda se _____ (što se događa), ali samo uz preduvjet da je u upravljačkom registru na bitu _____ (ime bita) upisana vrijednost _____. Kad brojilo dođe do nule, što se događa na izlaznom priključku: _____.

1.d (2,5 bod) Na desnoj strani na prazne crte napišite korake koje ARM automatski izvodi prilikom prihvaćanja prekida FIQ (može opisno ili navesti stanja registara).

Iz potprograma za FIQ povratak se ostvaruje naredbom _____ koja obnavlja sadržaj registara _____ i _____.

1.e (2 boda): Izvođenje ovog odsječka na procesoru ARM7 traje: _____ ciklusa. Kraj svake naredbe napišite koliko puta se izvodi i koliko traje pojedino izvođenje (npr. $3 \times 1c + 1 \times 2c$ znači da naredba tri puta traje 1 ciklus i jednom traje 2 ciklusa).

```
MOV R4, #4
MOV R1, #10<8
LOOP LDRB R0, [R1]
ADD R0, R0, #1
STRB R0, [R1], #1
SUBS R4, R4, #1
BNE LOOP
```

1.f (2,5 boda) Memorijske i UI-sabirnice mogu biti spojene na dva načina. Navedite imena od ova dva načina spajanja i nadocrtajte sabirnice i način spajanja na obje sheme.

ime: _____ ime: _____

1.g (2 boda): U registru R0 nalazi se 32-bitni podatak u formatu s bitom za predznak. Napišite programski odsječak koji računa apsolutnu vrijednost tog broja. Ne smiju se koristiti dodatni registri ni memorijske lokacije. Odsječak napišite i za FRISC i za ARM. Na svaku crtu smijete upisati najviše jednu naredbu.

frisc: _____ arm: _____

2. (10 bodova) Na **FRISC** su spojeni GPIO, CT, DMA i bezuvjetna vanjska jedinica BVJ (adrese im odaberite sami).

Glavni program treba u beskonačnoj petlji primati 8-bitne NBC podatke sa sklopa GPIO (na uvjetni način). U 16-bitnoj lokaciji ZBROJ treba računati zbroj svih podataka do tada primljenih sa sklopa GPIO. Ako dođe do prekoračenja 16-bitnog NBC opsega, u lokaciju GRESKA treba upisati 1 i normalno nastaviti sa primanjem i zbrajanjem podataka. Ako nikada nije bilo prekoračenja, u lokaciji GRESKA treba biti vrijednost 0.

Svake stotinke sekunde treba pomoću DMA-prijenosa prenijeti 100_{16} podataka iz BVJ1 u memorijski blok na adresi 7000_{16} . DMA treba raditi krađom ciklusa i javljati kraj prekidom INT. Mjerenje stotinke treba ostvariti sklopom CT na čiji ulaz je spojena frekvencija 2 MHz, a CT treba davati prekid na priključku INT.

Kada DMA-prijenos završi, treba pozvati potprogram OBRADI koji će obraditi podatke u bloku (potprogram OBRADI ne treba pisati). Pretpostavite da DMA-prijenos skupa s potprogramom OBRADI traju kraće od jedne stotinke.

Kada se primi 3333_{16} prekida sa CT-a, treba odmah zaustaviti rad CT-a i ne pokretati nove DMA-prijenose, a također treba zaustaviti i glavni program ali ne odmah, nego tek nakon što se dovrši trenutno primanje podatka sa sklopa GPIO i računanje novog zbroja.

3. (7 bodova) Za **ARM** napišite program koji obrađuje svaki 16-bitni podatak u formatu 2'k koji se nalazi u bloku memorije na adresi 1000_{16} , a 32-bitne rezultate obrade sprema u memorijski blok na adresi 2000_{16} . Početni blok sadrži 80_{16} podataka. Obradu pojedinog podatka treba raditi potprogramom POTP.

Napišite potprogram POTP koji prima 32-bitni 2'k parametar pomoću stoga i vraća 32-bitni rezultat registrom R0. POTP izračunava formulu:

$$\text{rezultat} = (\text{parametar} + 7)^3 * \text{konstanta} + 128_{16}$$

Kubiranje se mora izvesti pomoću potprograma KUB. "Konstanta" je 8-bitni 2'k broj spremljen na adresi 7008_{16} (na tu adresu stavite broj -36₁₆). Pretpostavite da ni jedan izračun neće prekoračiti 32-bitni opseg 2'k brojeva.

Potprogram KUB prima parametar (32-bitni 2'k) pomoću lokacije iza naredbe BL, a 32-bitni rezultat vraća pomoću registra R0. KUB treba samo kubirati primljeni parametar.

4. (10 bodova) Računalni sustav za grijanje bazena sastoji se od procesora **ARM**, sklopa RTC (radi u prekidnom načinu, spojen na IRQ, na ulaz RTC-a spojen je signal od 1 kHz) i sklopa GPIO. Adrese sklopova odaberite sami.

Na vrata A sklopa GPIO spojen je temperaturni sklop (kao na predavanjima), na sljedeći način:

- bitovi 0-5 – ulazni: temperatura vode u bazenu u rasponu od 0 do 63 stupnja celzija
- bit 6 – ulazni bit: temperatura je valjana
- bit 7 – izlazni bit: temperatura je pročitana

Na vrata B sklopa GPIO spojeni su prekidač i dva grijača (bitovi 3-7 se ne koriste):

- bit 0 – ulazni bit: prekidač za uključivanje (1) / isključivanje (0) sustava grijanja
- bit 1 – izlazni bit: uključivanje (1) / isključivanje (0) malog grijača
- bit 2 – izlazni bit: uključivanje (1) / isključivanje (0) velikog grijača

Napišite program koji beskonačno kontrolira temperaturu u bazenu na sljedeći način:

(1) Svakih 10 sekundi provjeri se je li sustav isključen. Ako je sustav isključen, grijače treba isključiti. Također potprogramu SUSTAV treba poslati parametar 0. Potprogram SUSTAV ne treba pisati, a parametar mu se šalje registrom R2.

(2) Ako je sustav uključen treba potprogramu SUSTAV poslati parametar 1. Zatim treba očitati trenutačnu temperaturu vode T. Ako je $T \geq 24$, treba isključiti grijače. Ako je $T \leq 20$, treba držati uključena oba grijača. Ako je $21 \leq T \leq 23$ stupnja, treba držati uključen samo mali grijač.

Dok ne protekne prvih 10 sekundi, grijači trebaju biti isključeni. Glavni program za vrijeme regulacije temperature vrti beskonačnu praznu petlju.

RJEŠENJA

1.a (1,5 bod) 4-bitna ALU oduzima binarne brojeve 0101-1000. Rezultat oduzimanja je 1101. Napišite stanja zastavica poslije oduzimanja: Prijenos= 0, Posudba= 1, Preljev= 1, Ništica= 0, Predznak= 1. **Mora se vidjeti postupak.**

1.b (1 bod) 3-bitni podatak 101_2 u formatu NBC predstavlja broj 5, a u formatu 2'k predstavlja broj -3. 4-bitni podatak 0111_2 u formatu NBC predstavlja broj 7, a u formatu 2'k predstavlja broj 7. **Mora se vidjeti postupak.**

1.c (1,5 boda) Osim priključaka za spajanje na procesor FRISC, sklop FRISC-CT ima ulazni priključak CNT te izlazni priključak ZC. Kada se na ulaznom priključku pojavi impuls, onda se smanjuje brojilo (DC) za jedan (što se događa), ali samo uz preduvjet da je u upravljačkom registru na bitu STOP/START (ime bita) upisana vrijednost 1. Kad brojilo dođe do nule, što se događa na izlaznom priključku: generira se impuls

1.d (2,5 bod) Na desnoj strani na prazne crte napišite korake koje ARM automatski izvodi prilikom prihvaćanja prekida FIQ (može opisno ili navesti stanja registara).

Iz potprograma za FIQ povratak se ostvaruje naredbom SUBS PC, LR, #4 koja obnavlja sadržaj registara PC i CPSR.

R14 fiq = adresa sljedeće naredbe + 4

SPSR fiq = CPSR

CPSR[4:0] = %B10001 ili ulazak u način rada fiq

CPSR[5] = 0 ili ulazak u ARM način (izlazak iz Thumb načina)

CPSR[6] = 1 ili zabrani prekide FIQ

CPSR[7] = 1 ili zabrani prekide IRQ

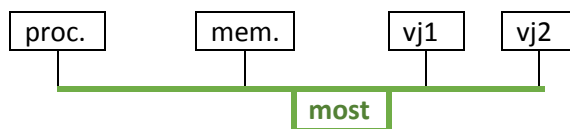
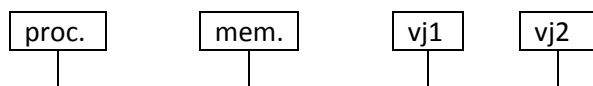
PC = 1C ili skok na adresu 1C

1.e (2 boda): Izvođenje ovog odsječka na procesoru ARM7 traje: 42 ciklusa. Kraj svake naredbe napišite koliko puta se izvodi i koliko traje pojedino izvođenje (npr. $3 \times 1c + 1 \times 2c$ znači da naredba tri puta traje 1 ciklus i jednom traje 2 ciklusa).

	MOV R4, #4	<u>1 + 2 punjenje</u>
	MOV R1, #10<8	<u>1</u>
LOOP	LDRB R0, [R1]	<u>4x3</u>
	ADD R0, R0, #1	<u>4x1</u>
	STRB R0, [R1], #1	<u>4x2</u>
	SUBS R4, R4, #1	<u>4x1</u>
	BNE LOOP	<u>3x3 + 1x1</u>

1.f (2,5 boda) Memorijske i UI-sabirnice mogu biti spojene na dva načina. Navedite imena od ova dva načina spajanja i nadocrtajte sabirnice i način spajanja na obje sheme.

ime: zajednička (memorijska i UI) sabirnica ili backplane ime: neizravno spajanje ili spajanje mostom (međusklopom)

1.g (2 boda): U registru R0 nalazi se 32-bitni podatak u formatu s bitom za predznak. Napišite programski odsječak koji računa apsolutnu vrijednost tog broja. Ne smiju se koristiti dodatni registri ni memorijske lokacije. Odsječak napišite i za FRISC i za ARM. Na svaku crtu smijete upisati najviše jednu naredbu.

frisc: ROTL R0, 1, R0 ili kraće: AND R0, -2, R0
ROTR R0, 1, R0 ili kraće: SHL/ROTL R0,1,R0
SHR R0,1,R0

arm: MOV R0, R0, LSL #1
MOV R0, R0, LSR #1
ili kraće: BIC R0,R0,#80<24 // #8<28 ili #2<30...

```
STORE R0, (PIOACK)           ; dojava početka posluživanja
LOAD  R0, (PIOD)             ; učitavanje podatka sa GPIO-a
STORE R0, (PIOEND)           ; dojava kraja posluživanja
```

```

        LOADH R1, (ZBROJ)                ; dohvat 16-bitnog zbroja i uvećanje
        ADD   R1, R0, R1
        STOREH R1, (ZBROJ)

        AND   R1, 10000, R1              ; ispitivanje 16-bitnog prijenosa
        JR_Z  OK_ZBROJ                   ; tj. ispitivanje prekoračenja opsega

GRESKA  MOVE  1, R2                      ; postavljanje oznake greške
        STORE R2, (GRESKA)

OK_ZBROJ LOAD  R0, (BROJAC)              ; ispitivanje uvjeta zaustavljanja
        CMP   R0, 3333
        JR_GE CEKAJ_PIO                 ; skok na posluživanje GPIO-a
                                           ; Može i EQ, ali točnije je GE jer
                                           ; dok se čeka spremnost PIO-a, može
                                           ; doći još koji prekid od CT-a.

        HALT                            ; zaustavljanje programa

;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;

BROJAC  DW    0      ; brojač prekida sa CT-a

GRESKA  DW    0      ; oznaka greške
ZBROJ   DH    0      ; zadani zbroj

;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;

        ORG    200                ; adresa prekidnog potprograma

        PUSH  R0                  ; spremanje ispravnih registara
        MOVE  SR, R0
        PUSH  R0

        ; otkrivanje uzročnika prekida: CT ili DMA (NE ČEKATI U PETLJI)
        LOAD  R0, (CTIACK)
        CMP   R0, 1              ; mogla se ispitati i spremnost DMA-sklopa
        JR_EQ POSLUZI_CT        ; ako je CT tražio prekid, posluži ga

        ; u suprotnom je prekid došao od DMA pa posluži DMA
        STORE R0, (DMAIACK)      ; dojaví prihvát prekida, nema dojave
                                           ; kraja posluživanja
        CALL  OBRADI             ; poziv zadanog potprograma
        JR    VAN_2              ; izlazak

        ; posluživanje CT-a svake stotinke
        STORE R0, (CTIACK)      ; dojaví prihvát prekida
        LOAD  R0, (BROJAC)      ; povećaj brojač u memoriji
        ADD   R0, 1, R0
        STORE R0, (BROJAC)

        CMP   R0, 3333          ; provjera brojača - je li kraj?
        JR_NE INIT_DMA

        ; ako je kraj, zaustavi rad CT-a
        STOP_CT MOVE  %B 000, R0 ; zaustavi brojanje CT-a
        STORE  R0, (CTCR)
        JR     VAN              ; izlazak

        ; Ako nije kraj, pokreni DMA (inicijaliziraj ga).
        ; Ovdje treba minimalno inicijalizirati adresu odredišta (memorije)
        ; i broj podataka jer se oni mijenjaju svakim DMA-prijenosom. Adresa
        ; izvora (VJ) i kontrolna riječ mogu se inicijalizirati samo jednom
        ; u glavnom programu.

INIT_DMA MOVE  BVJ1, R0
        STORE  R0, (DMASRC)      ; adresa izvora
        MOVE   7000, R0
        STORE  R0, (DMADEST)     ; adresa odredišta
        MOVE   100, R0
        STORE  R0, (DMACNT)      ; broj podataka

```

	MOVE	%B 0111, R0	; vj->mem, krađa, INT
	STORE	R0, (DMACR)	; upravljačka riječ
	STORE	R0, (DMASTART)	; pokreni DMA-prijenos
VAN	STORE	R0, (CTIEND)	; dojavu kraj posluživanja CT-u
VAN_2	POP	R0	; obnavljanje spremljenih registara
	MOVE	R0, SR	
	POP	R0	
	RETI		; izlazak iz običnog prekida

3. (7 bodova) Za **ARM** napišite program koji obrađuje svaki 16-bitni podatak u formatu 2'k koji se nalazi u bloku memorije na adresi 1000₁₆, a 32-bitne rezultate obrade sprema u memorijski blok na adresi 2000₁₆. Početni blok sadrži 80₁₆ podataka. Obradu pojedinog podatka treba raditi potprogramom POTP.

Napišite potprogram POTP koji prima 32-bitni 2'k parametar pomoću stoga i vraća 32-bitni rezultat registrom R0. POTP izračunava formulu:

$$\text{rezultat} = (\text{parametar} + 7)^3 * \text{konstanta} + 128_{16}$$

Kubiranje se mora izvesti pomoću potprograma KUB. "Konstanta" je 8-bitni 2'k broj spremljen na adresi 7008₁₆ (na tu adresu stavite broj -36₁₆). Pretpostavite da ni jedan izračun neće prekoračiti 32-bitni opseg 2'k brojeva.

Potprogram KUB prima parametar (32-bitni 2'k) pomoću lokacije iza naredbe BL, a 32-bitni rezultat vraća pomoću registra R0. KUB treba samo kubirati primljeni parametar.

```

GLAVNI      ORG      0
            MOV      SP, #10<12                ; inicijalizacija pokazivača stoga

            MOV      R1, #10<8                  ; adrese izvorišnog i ...
            MOV      R2, #20<8                  ; ...odredišnog bloka
            MOV      R3, #80                    ; duljina bloka - brojač za petlju

LOOP        LDRSH    R0, [R1], #2                ; učitaj 16-bitni 2'k (s proširenjem)
            STMFD    SP!, {R0}                  ; stavi parametar na stog
            BL       POTP                      ; pozovi potprogram POTP
            ADD      SP, SP, #4                  ; ukloni parametar sa stoga
            STR      R0, [R2], #4                ; pohrani 32-bitni rezultat
            SUBS     R3, R3, #1                  ; brojač za petlju i petlja
            BNE      LOOP
            SWI      123456                     ; zaustavljanje programa

;;;;;;;;;;;;;

POTP        STMFD    SP!, {R1, LR}              ; pohrana konteksta sa LR-om
            ; učitaj parametar sa stoga
            LDR      R0, [SP, #8]
            ; gornja naredba može se zamijeniti sa:
            ; ADD R1, SP, #8
            ; LDR R0, [R1]          ; umjesto ove naredbe može i LDMFD R1, {R0}

            ADD      R0, R0, #7                  ; uvećanje za 7 (1. dio izračuna)
            STR      R0, PARAM                  ; postavljanje parametra iza BL
            BL       KUB                      ; poziv potprograma (2. dio izračuna)
PARAM        DW      0                          ; mjesto za parametar

            LDR      R1, ADRESA                 ; dohvat adrese konstante
            LDRSB    R1, [R1]                  ; dohvat same konstante + proširenje
            MUL      R0, R0, R1                 ; množenje (3. dio izračuna)

            ; 128 = 0001 0010 1000 = 1 0010 10 < 2 = 4A<2 ili LDR iz memorije
            ADD      R0, R0, #4A<2              ; zbrajanje (4. dio izračuna) +
            ; broj 128 treba ispravno napisati

            LDMFD    SP!, {R1, LR}              ; obnova konteksta
            MOV      PC, LR                     ; povratak

```

;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;

```
KUB      STMFD SP!, {R1}          ; pohrana konteksta
          LDR    R1, [LR], #4      ; dohvat parametra i povećanje LR-a
          MUL    R0, R1, R1        ; kubiranje
          MUL    R0, R0, R1
          LDMFD SP!, {R1}         ; obnova konteksta
          MOV    PC, LR            ; povratak
```

;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;

```
ADRESA    DW      7008             ; adresa konstante

          ORG     7008             ; postavljanje konstante na zadanu adresu
          DB      -36             ; zadana vrijednost konstante
```

;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;;


```
GPIO      DW      0FFFF0000      ; adrese GPIO-a i RTC-a
RTC       DW      0FFFF1000
KONST     DW      %D 10000      ; konstanta za RTC: 1kHz --> 10 sek
```

```

PREKIDNI    STMFD SP!, {R0, R1, R2, LR}    ; spremanje konteksta i LR-a

            ; reinicijaliziraj RTC
            LDR    R0, RTC                    ; dohvat adrese RTC-a
            MOV    R1, #0                    ; brisanje brojila
            STR    R1, [R0, #0C]
            STR    R1, [R0, #8]              ; dojava prihvata prekida

REGULACIJA  ; početak regulacije temperature
            LDR    R0, GPIO

            LDR    R1, [R0, #4]              ; ispitivanje uključenosti
            ANDS   R1, R1, #%B 00000001
            BNE    UKLJUCEN

ISKLJUCEN   ; sustav grijanja je isključen

            MOV    R2, #0                    ; slanje 0 potprogramu SUSTAV
            BL     SUSTAV

            MOV    R1, #%B 00000000         ; isključivanje oba grijača
            B      GRIJACI_I_VAN           ; slanje na grijače i izlazak

UKLJUCEN    ; sustav grijanja je uključen => treba ispitati temperaturu

            MOV    R2, #1                    ; slanje 1 potprogramu SUSTAV
            BL     SUSTAV

            ; čitaj temperaturu
CEKAJ       LDR    R1, [R0, #0]              ; čekanje spremnosti temperature
            ANDS   R1, R1, #%B 01000000
            BEQ    CEKAJ

            ; očitaj temperaturu i dojaviti to impulsom na bitu 7
            LDR    R1, [R0, #0]
            ORR    R1, R1, #%B 10000000     ; postavi bit 7 u jedan
            STR    R1, [R0, #0]
            AND    R1, R1, #%B 01111111     ; postavi bit 7 u nulu
            STR    R1, [R0, #0]

            ; ispitivanje tri temperaturna područja
            AND    R1, R1, #3F              ; brisanje sinkronizacijskih bitova
            CMP    R1, #%D 24               ; test najviše granice
VRUCE       MOVHS  R1, #%B 00000000         ; isključi oba grijača
            BHS    GRIJACI_I_VAN           ; postavi grijače i izadi

            CMP    R1, #%D 20               ; test najniže granice
HLADNO      MOVLS  R1, #%B 00000110         ; uključi oba grijača
            BLS    GRIJACI_I_VAN           ; postavi grijače i izadi

SREDNJE     ; inače je srednja temperatura (21 do 23)
            MOV    R1, #%B 00000010         ; uključi samo mali grijač

GRIJACI_I_VAN ; upravljanje grijačima i izlazak i prekidnog potprograma
            STR    R1, [R0, #4]

            LDMFD  SP!, {R0, R1, R2, LR}    ; obnovi spremljeni kontekst
            SUBS   PC, LR, #4                ; izlazak iz prekida

;;;;;;;;;;;;;

```